

Пан і Іван у дорозі

Степан Руданський

Ізійшлися пан з Іваном,
По світі мандрують...
Разом їдять, розмовляють.
Разом і ночують...

На кожному через плечі
Висить по торбині...
Лиш пан таки у чемерці,
Іван — у свитині...

Ідуть вони дорогою,
Стали ночувати,
Аж пан собі задумує
Хлопа ошукати...

Та й говорить до Івана:
"Знаєш, що, Іване?
Годилося б попоїсти!..."
"То що ж? Їжмо, пане!..."

"Але знаєш, що, Іване?
Починаймо з твої!
Як твоя буде порожня,
То тогді до мої!"

"Добре, пане!" — Іван каже,
Зняв свою торбину,
На травиці зеленії
Постелив свитину...

Попоїли таки добре;
Комара здушили...
Рано встали, до снідання
Торбину кінчили.

Прийшов вечір. Знов у полі
Стали ночувати.

Вже панові оце б торбу
Треба починати.

Але пан собі ні слова...
На землі лягає,
Кладе торбу під голови,
Хлопа замовляє:

"Що би ти робив, Іване,—
Пан зачав питати,—
Якби тобі довелося
Таке поле мати?.."

"А що ж, пане, я орав би,
Хлібом засівав би
Та ходив [би] до Адесу,
Сіль і гроші мав би..."

"А що я — не так зробив би, —
Пан почав казати.—
Я б казав би на сім полі
Місто збудувати..."

Там би в мене стояв палац,
Там підряд крамниці,
Там перекупки з булками,
А тут дві різниці...

Отогді приходь, Іване,
В мене балувати!.."

"Ет, спасибі, — Іван каже, —
Лучче будем спати!.."

Незабаром коло пана
Став Іван хропіти,
Незабаром коло него
Став і пан сопіти...

Тільки що пан заснув добре,
Іван підійнявся
Та до панської торбини

Як сам присотався...

То і курку, і печеню,
І кавалок кишки —
Все, що було у торбині,
Стеребив до кришки.

Пробудився пан раненько.
Пропаща година!
Хоче їсти, сіромаха,
Та пуста торбина...

Розбуджує він Івана
Та й його питає.
А Іван стиснув плечима
Та й відповідає:

"А що ж, пане, таж ви вчора
Місто будували:
Тут стояло дві різниці,
Там булки стояли!..

А по місті, звісне діло,
Собаки ходили!..
То вони ж то вашу торбу,
Певне, стеребили?"

Посвистав пан по торбині,
Нічого діяти!..
"Вставай, — каже, — вже, Іване!
Підем мандрувати..."

Пішли вони, ідуть степом,
Тяженько зморились...
Аж насилу перед вечір
До села прибились.

Ідуть вони в коловорот,
Аж блукає гуска...
Іван гуску — та в торбину —
Є вже і закуска!..

Бракувало тільки хати
Переночувати...
Але вони завернули
До пустої хати...

Прийшли собі, відпочили,
Гуску спорядили...
Спорядили, як годиться,
У піч посадили...

Аж пан знову замишляє
Хлопа ошукати...
Та й говорить: "Що ж, Іване!
Ми лягаймо спати!

Та кому із нас присниться
Кращая закуска,
То вже ціла тому взавтра
Достанеться гуска!..."

"Та як спати, то і спати
Нічого діяти!"
Постелив Іван свитину
Та й лягає спати...

Серед-ночі захропів пан,
Іван пробудився,
Із'їв собі цілу гуску
Та й знов положився.

Рано будить пан Івана
Та давай казати,
Як то бог його до себе
Просив балувати,

Та які там потрави
Йому подавали,
Та як його всі святії
Їсти припрошали...

"Ані слова! — Іван каже.—

Ваша правда, пане!
Я сам бачив, як ви їли
Якісь марципани...

Та дивлюсь, що не голодні,
Маєте закуску,
Та й сів собі коло печі
Та й стеребив гуску!.."

"Чи ж то правда? — пан питає,
Всю із'їв, Іване?"
"Та аби я так здоров був,
Як всю із'їв, пане!.."

Димом здимів пан голодний,
А Іван озвався:
Хтів когось пан ошукати
Та й сам ошукався!.."